

V tiskarni št. 104
lahaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom za vse leto 8 gl. — k., za pol leta . . . 4 „ — „, za četrt leta . . . 2 „ 20 „

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k., za pol leta . . . 5 „ — „, za četrt leta 2 „ 60 „

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopno vrsto se plačuje 6 kr., če se tiska 1krat, 5 kr., če se tiska 2krat, 4 kr., če se tiska 3krat, večje pisemke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačat kolek (Stempel) za 30 k. Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Št. 44.

V Mariboru 15. aprila 1869.

Tečaj II.

Pivški tabor na Kalcu poleg Zagorja,

bode

9. maja 1869,

in se začne po 2. uri pri vsakem vremenu.

Razgovarjalo in sklepalo se bode o teh-le točkah:

- 1) Slovenci želijo zedinjeni biti v eno kronovino z enim deželnim zborom;
- 2) Slovenci želijo takoj svoj materini jezik, a) v šolah, b) v uradnih;
- 3) Slovenci želijo domače deželne zavarovalnice v Ljubljani;
- 4) Slovenci želijo, da bi se zopet vpeljale talije za škodljive zveri;
- 5) Slovenci želijo pogozdenja vse golave od notranjskih gor do jadranskega morja.

Slovenski bratje!

Mi se borimo za narodnost in svobodo, za deželni blagor in boljšo prihodnost! Vse za vero, dom in cara!

Živili Slovenci! Živila Slovenija! Živili vsi Slovani!

Taborov odbor.

Nekaj o taborih.

(Konec.)

Drugo pitanje je, ali so res tabori tako koristni, kakor jih nekteri ljudje hvalisajo, kajti skoraj vsi naši kranjski poslanci si nič kaj prida od njih ne obetajo? — Tu bomo le negativno odgovorili. Gotovo bi se jih vsaki absolutizem in psevdokonstitucionalizem tako ne bal, kakor se jih boji, in gotovo bi jih bili Angleži in Severno-amerikani, kakor na jpraktičnejši narodi po celem svetu sloveč, že zdavnaj opustili ali celo odpravili (ker se pri taborovanju tudi vsačih protivne stranke strašno zbijejo), na mestu da jih pri vsakem važnem pitanju zmerom bolj pogosto sklicujejo in pomnožujejo, — ako ne bi bili ravno tabori za pospeševanje politične izobrazbenosti vsakega naroda tako neprecenljive koristi! Ranjki Cobden je rekel, da je angleški delavec neznaajoči niti čitati niti pisati, politično mnogo bolj zrel in izobražen od kterega si bodi kontinentalnega, kteri vsak večer pri knjigah in časopisih čepi in tiči, kajti Anglež se več z enim dobrim meetingom politično okoristi, nego kontinentalni s celoletnim čitanjem časopisja. Tudi mi mislimo, da se slavni Cobden s tem izrekom ni čisto motil, kajti z našimi resolucijami gotovo ne bomo pri sedanji dunajski vladi mnogo vsepeha imeli, ali od nepopisnega haska so nam tabori za razjasenje in razsvetljenje politične temote, v kteri še žalibog večina našega priprostega

in nepriprostega naroda čepi. Akoravno smemo mi Slovenci ponosno reči da smo, kar se razširjenja knjig in časopisja med prostim narodom tiče, prvaki na slovanskem jugu, gotovo imamo še polovico naroda, kteri nič ne bere in se še malo, ali čisto nič politično ne zaveda. Tu nam morajo tabori v pomoč priskočiti, tu mora po Cobden-ovem izreku živa beseda to nadomestiti, česar še dozdej s knjigami in časopisjem nismo doseči mogli. Kje leži ta tajna zakopana, da imajo dobri duhovni povsod toliko vpljiva na narod, da se „verfassungsgetreu“-nim možem dan za dnevom tako silovito žole razliva? Gotovo ne v tem samo, da maše beró in litanije pojo, nego v tem da imajo prižnico v svoji vlasti.

Pri vsem tem ima pa tudi nedvomljivo Svetčevo „kaj pa vlada k temu poreče“ mnogo veljave in istine, — se ve da v drugem smislu, nego je on to mislil. To se pravi, da akoravno za zdaj z našimi resolucijami mnogo ne dosežemo, mora vsaka, tudi nam najsovrážnejša vlada na tabore, kakor zgodovinske čine ozir jemati in jih uvaževati. Ako se po vseh kotih Slovenije naš narod soglasno za zedinjeno Slovenijo izreče, bil bi to tak zgodovinski čin, da bi se mu nobena vlada čisto odtegniti ne mogla, kakor že to neovrgljiva logika dejanj zahteva. To so duševno dogotovljene bitke, kterim nobeno obrekovanje, psovanje in poniževanje njihove zgodovinske veljave vzeti ne more. Da imamo prav, vidimo iz tega, da je že dr. Giskra 2krat naših taborov omenjal, enkrat v državnem zboru, v drugič pa v pogovoru z dr. Bleiweisom. Akoravno se jih ni dobrohotno spominjal, vendar je nehoté na-nje obzir jemal kakor na neizbrisljiva povestniška dejanja. Utegne pa enkrat kdo za dr. Giskrom priti, kteri bo z resolucijami naših taborov kakor z merodavnim faktorom pri konečnem vravnjanju osode našega naroda računal. Tudi so nam tabori ta tolažba v denasnjih žalostnih časih, da ne morejo in ne bodo mogli, dokler bo še kaj slov. naroda na svetu, nikdar nemškutarji ali lahoni tabora sklicati, kajti zvesti smo si, da ako bi kdo se predrznil našemu narodu pod milim nebom nemškutarstvo ali lahonsko resolucijo v potrjenje predlagati, zamogel bi to teško, toško na odru do kraja izpeljati, ako bi ga tudi batalijon bajonetov obdajal. Nemškutarji in lahoni so že na vsa peklenska in nepeklenska sredstva mislili, kako bi bolj vsepešno naš narodni razvitek zavirali, ali to še nikdar nikomur na misel ni prišlo v ta namen tabor sklicati, — pletejo, le kakor pajki svoje mreže večidel samo po kotih od naših prvakov zane-marjenih.

Mimogredé bodi omenjeno, da se je pred nekoliko dnevi v kantonu Cirihu na Švicarskem sklenilo, da ne bode velevažnih postav več državni zbor, nego narodni tabor sklepal. Kaj takega še dozdej od starih grških in rimskih časov nismo imeli v Evropi. Kar se naših sedanjih taborov tiče, smo mi tega mnenja, da bi se nemudoma, kolikor je mogoče po vseh kotih naše razcepljene in razmesarjene domovine narejali, da bi se za zdaj povsod, samo o političnem programu našega naroda, to je: o zedinjeni Sloveniji in o izključivi vpljavi našega jezika v vse javno življenje — govorilo in sklepalo. Ako se naš narod v kacih 20 taborih soglasno za to izreče, mora ta velikanski zgodovinski čin tudi takim prijateljem naše narodnosti kakor Blagotinšek nehoté imponirati. Ne razumemo, zakaj bi se morale k temu tako rekoč za nas svetemu predmetu povsod tudi lokalne stvari vmes me-

Listek.

Turška vojska in turški vojvode.

Razmere v Turčiji so dandenes toliko zmedene, da mora narodom živečim pod turškim jarmom — po človeški pameti vsaj — v kratkem biti odločilna, upajmo da tudi rešilna ura. Pri tacem stanju ni čudo, ako turški neprijatelji Turčijo opisujejo z najbolj črnimi barvami, njeni prijatelji pa nam pripovedujejo o njej, kakor da bi niti v raji ne moglo bolje biti. Pri tem tacem je celo naravno, da drug drugemu očita prenapetost in da drug drugemu očita, da ni govoril resnice. Zatorej mora tem več vrednosti biti beseda človeka, pri kterem se sme domnevati, da razmere dobro pozna, a se ni ravno bati, da bi ne hotel ali ne smel resnice govoriti.

H koncu preteklega leta je izšla v Parizu (librairie internationale) na 494 straneh jako zanimljiva knjiga Friderika Milingena pod naslovom: La Turquie sous le régime d' Abdul Aziz (1862—1867). Milingen je rodom Nemec in je nekoliko časa kot obrist služboval pri Turkih. On hoče v navedeni svoji knjigi Evropi pokazati zloporabe in napake, ktere vladajo v turški upravi, zlasti pa v vojski, in ktere so one nesrečne dežele, ki živé pod turškim žezlom spravile v toliko žalostne in nepovoljne razmere. Pisatelj je nekoliko let živel v Arnautluku (Albaniji) in okolo Črne gore, potem je kot batalijonski komandant leta 1862 prišel na okrajno vzhodno granico turško, v Armensko in Hudistan. Torej je moral poznati turško carstvo od enega konca do drugega. In povsodi je on videl žalostne položaje divjih in surovih narodov, ki so ravno komaj stopili na prag človeške prosvete, s kterimi pa gospodari despotska uprava, ktere vrhovni uradniki — bedasti in podkupljivi — ničesar ne store, da bi narodom olajšali in zboljšali njih nesrečo.

Kakor denes reči stojé, se bo morebiti v kratkem križala turška kriva sablja s srbskim mečem; zato hočemo tu v kratkem navesti, kar Meningen — med Turki Osman Sejdi bey imenovan — pripoveduje o turški vojski, ker bomo tudi mi Slovenci vsaj z večo zanesljivostjo gledali na naše jugoslovanske borilce, ako vemo, s kakimi protivniki imajo opraviti.

Kakor nam pisatelj pripoveduje, kaže nam turška vojska v vseh krajih podobo demoralizacije in pokvarjenosti. On hvali, istina, turškega vojaka, da je nbojgljiv in zvest, ali te lepe in redke lastnosti so brez vrednosti pri turškem vojaku, ker nima glavnih vrlosti vojaških: energije in čestiljubja. In kar je najžalostnejše, je to, da vojaški nered in pokvarjenost ne izvira od podložnikov ampak od zapoveljnikov, kterih nesposobnost in tiranstvo narod bolj in bolj kvari in ga do zveri ponižuje.

Meningen tako-le opisuje stanje svojega batalijona, ko ga je on v roke dobil:

„Stanje mojih vojakov je bilo v resnici revno; dve tretjini — od besede do besede istina — niste imeli srajc, hlače so jim bile na kolenih preplezane, uniforme pak tako obnošene in oglojene, da se jim niti prava barva ni poznala; tudi po zimi niso ti vojaški imeli nogovic na nogi. Po obleki soditi bi bil človek prej mislil, da so berači, kakor pak vojaški. Pri tem pa, ko smo mi vsi bili razdrapani in raztrgani, pisal je vojni minister Fuad Paša po časnikih, da pred njegovim upravljevanjem ni osmanka vojska nikdar tako cvela. Vsa Evropa je temu verovala, ker ni imela prilike, da bi se bila o nasprotnem prepričala. Naša hrana je bila ravno taka kakor naša obleka. Naš dobri divizijski general, doglavni prijatelj z liferantom jedil, nam je vsako gnjusbo za hrano izročal. Masla in rajša vojaki dostokrat niso hoteli sprejemati, ker je smrdelo in bilo čisto pokvarjeno. Po celih osem dni nismo imeli kruha, da bi pa vendar le živeti mogli, moral sem pleniti po sosednjih selih. Polnih šest in dvajset mesecev ni moj batalijon dobil plače, drugi batalijon mojega regimenta, ki je v Bajazidu v garnizoni ležal, svo-

žati in pritikati? Nam se to nekako neumestno zdi. Ne spominjamo se, da bi bili kterikrat brali, da bi bil Bright pri reform-meetingih tudi za Sueski kanal ali za Kabel-telegraf govoril. Ako narodu dobri govorniki zdajni naš program prav točno in razumljivo razvijajo, bode se narod zadovoljno brez resolucij o cestah, mostovih in tatovih s taborišč ločil, kar smo imeli obilno prilike na dosedanjih 3 taborih opazovati. Temeljito razvijanje političkih resolucij trpi zmerom blizo 2 uri. To je pa tudi prek in prek zadosti za naše taborite; tudi ako bi Cicero ali Demosten počela 3, ali celo že 4 ure perorirati in po leci razgrajati, dvomimo, da bi imela mnogo pozornih poslušalcev. Ako se že brez lokalnega predmeta na noben način ne dade opraviti, naj se k večemu eden vzeme v razpravo in ta zmerom na zadnje! Kar bi bilo tega več, bi bilo gotovo preveč in taborovanju nekoristno, o čemur smo se v Ljutomeru, posebno pa v Žavcu sami prepričali.

Med ostalim bodi povedano, da smo nedavno v nekem dopisu v „Primorcu“ čuden, prečuden program za tabor na Kalcu brali.*) Radi verujemo, da je bil to samo dopisnikova burka „Jurju s pušo“, ne pa „Primorcu“ namenjena, in da bode osnovalni odbor gotovo stopil v stopinje dosedanjih naših taborov. Ta dopisnik je strašno komičen, rekli bi skoraj pusteni program v postu sestavil. Resolucije poprejšnih taborov to je: politični program slov. naroda bi se zbranim Krašovcem brez vsega govornikanja (!) kar samo v potrjenje čital, potem bi se pa kar z govori na lokalnosti prešlo!!! Po tem takem bi morali mi sklepati, da so Kraški kmetje pred vsem drugim slov. narodom že tako politično izobraženi, da jim ni treba nobenega razlaganja teh tako velevažnih resolucij, ali so pa te resolucije za Krašovce tako malo važen predmet, da bi si jih možje le takole „en passant“ malo ogledali! Krona vse humoristike v tem dopisnikovem programu je pa, da bi se tudi sklepalo o prošnji do vlade, v kateri bi mi Slovenci (!!) milosti za svoje brate Čeha prosili!!! Ali ni to prava pustna barka?! Milost se prosi za grešnike, ne pa za narod, koji impozantno za svojim državnim pravom kakor orijaški velikan stoji. Po tem smešnem programu bi bil dr. Giskra naš evanđeljski oče, mi Slovenci (vsaj po Tomanovem in Svetčevem delovanju) dobri sin, Čehi pa nesrečni izgubljeni sin, kteri mora zdaj za svoje pregrehe v izjemnem stanju prešiče pasti! Nadejamo se, da bo osnovalni odbor 9. maja v praksi na Kalcu pokazal, da se bo Kraški tabor spoštljivo smel uvrstiti pred dosedanje naše tabore in da se ne bo v svojih resolucijah v zdajnih za nas tako resnobnih časih humoristiki povdal.

Na dalje mislimo mi, da ni treba, da bi moralo biti na vsakem taboru 10—20.000 ljudi, niti 7—8 govornikov. Dosti je, ako se jih pod kako košato lipo 500—1000 zbere in ako le en sam govornik temeljito brez groma možnarjev in brez umetnega ognja naš sedanji narodni program skupščini razloži in razvije. Bright na Angleškem tudi večidel le sam govori.—

Naše želje se pa kopičijo v tem, da napravljajte Slovenci povsod po vseh kotičkih cele majke domovine teden za tednom, mesec za mesecem do pozne jeseni narodne tabore, podučujte in sklepajte povsod najpoprej o našem političnem programu! Sad iz semena, ktero homo pri taborih osejati, bo za nekoliko časa gotovo stoterno obrodil.

Narodno gospodarstvo.

Poljedelstvo in obrtništvo.

(Govoril v čitalnici Ptujski dr. Ivan Geršak.)

Marsikteri izmed nas se je že vprašal, kako je neki mogoče, da so tako plodni kraji, kakor so iztočne knježevine, Srbija in Romanija in pa turško carstvo, tako slabo obdelani, da tam omika tako zaostaja, dasiravno

*) Članek je bil že stavljen, ko smo dobili v roke avtentični program piveškega tabora.

jega denarja ni dobil štiri in trideset mesecev. Nalezljive bolezni so se ugnezdile med vojaki. Zastonj sem opisaval stanje svojih podložnikov, zastonj sem prosil kakoršne že koli pomoči. Predno sem jaz prišel, niso častniki in podčastniki dobivali nikakoršnega teoretičnega poduka, tako da je malo izmed njih znalo za batalijonsko vezbanje, a ni eden za evolucije v liniji. Za notranjo in zunanjo službo se ni vedelo in volja zapoveljnikova je bila edini izvor upravi in redu!

Poduk, ki more vojsko do tega dovesti, da vsako početje tako uspešno izvrši, kakor to tirja državna korist, potem pa red, od kterega je odvisna vsa moč in krepost vojske: ta dva stebra vsake vojske sta popolnoma mrtvi stvari v turški vojski; zapoveljnikom se dozdeva, da bi jim poduk in red odtegnil ali boljše rečeno zmešal njihovo svojevoljo in njihovo tatinstvo. Slabo in nezadovoljno podučevanje vojaško ima več razlogov. Prva sta dušna lenoba in oholest viših častnikov. Ti ljudje, zagrebeni v surovost in lenobo, ktera je vsemu svetu znana, mislijo, da je velikemu gospodu nedostojno, da bi za kaj drugega skrbel, nego kako se hoče dobro krmiti, kako hoče gosposko živeti in kako bi iznašel najbolji in najzanesljiveji način, da bi se obogatil!

Zarad nemarnosti in škodljivega upljava takih predstojnikov se ničesar tu niti ne vé o teoretičnem podučevanju: vezbe so nemarne in neredne, kajti ni častniki nimajo gibčnosti in sposobnosti. Drugi vzrok te dovršene nevednosti v vojaških znamenjih tiči v tem, da v osmanski vojski nikdar ni bilo regimentnih šol. Zatorej se nikdar ne more z uspehom vojskovati s sovražnikom, ki je podučen in skušen v boji in v manevrih. Tretjega razloga je v tem iskati, da se regiment ne drži vkupe v bližini, ampak da se batalijoni razpostavijo daleč narazen in tako ne stojte pod nadzorom svojih zapoveljnikov; batalijoni ostanejo po sedem osem let zmerom na enem mestu v garnizoni in pri tem takem gre s podučevanjem in redom vedno bolj na zlo. Da bi se v različnih vojnih oddelkih ohranil duh in po vojaških usta-

je narava, t. j. zemlja rodovitna in prijetno obnebeje tako darežljivo. — Zakaj spijo v tako plodnih krajih narodi v toliko globoki tmini omike in prosvete? Temu se moramo tembolj čuditi, ker so ljudje na malo rodovitni zemlji veliko bolj omikani, veliko bolj izurjeni, za delo utrjeni, sploh bolj gosti in na veliko viši stopnji narodnega blagra. — Človek bi pri prostem opazovanju mislil, da se bodo ljudje najprej polastili bolj rodovitnih krajev, in da bodo še le takrat začenzali lotevati se nerodovitnih zemljišč, kader že na rodovitni zemlji ne bo več mogoče živeti zaradi preobilosti ljudi; takrat bi mislili, se morajo nekteri preseliti v slabejše kraje, ter na pečnati zemlji si težko pridelavati svoj živež, da glada ne pomrjô. To bi tem bolj mislili, ker vidimo, kako naši kmetje sami delajo, ker najprej rabijo in obdelujejo le najboljše kose svoje zemlje in le takrat, kader ne morejo s temi pridelki izhajati, začno razkapati tudi nerodovitnejše kose. — Ali to ni tako pri naseljevanju ljudi, in pri prvotnem obdelovanju zemlje. —

Ako pogledamo nektare prvotne starodavne naselitve, vidimo, da se ljudje najprej polastujejo manj rodovitnih, bregastih, pečnastih krajev, in tukaj si najprej pridelujejo svoj živež; le počasi se potem razprostirajo po okolicalah in se spuščajo tudi v doline v bolj rodovite kraje.

Znano je, da se je človeški zarod najprej razširil na hrbtu najviše gore na vsi zemlji; razvijal se je najprej v Aziji. Od tistod so se narodi raztrosili na vse vetrove; spustili so se nekteri v Grško, drugi so se polastili denašnje Nemčije, zopet drugi so romali še dalje onkraj morja v denašnje Angleško. Pa ktere kose zemlje so tod jemali v svojo oblast in posest? Le tiste, ki ležijo bolj na visokem, ki so bolj pečnati in pečnasti, suhi itd. Zakaj neki to? Zato ker še niso bili v stanju, rodovitnih delov obdelovati.

To nam kaže zgodovina Grkov, ki so najprej skalnato Atiko bili obsedli; oni, ki so dalje romali v Italijo, so obstajali na Apeninski planini, ali pa že prej na Alpah ali planinah; na Francoskem so se polastili Bretanije, ktera je znana kot nerodovitna; na Angleškem pa so pridrli v skalnati Cornwall. To bi se tudi dalo kazati v novejem času, ako bi pregledali naselitve v Ameriki in Avstraliji.

Ko pa jame človek naravo bolj in bolj v svojo moč dobivati, se človek zmerom niže spušča v doline in ravnine. Tu je namreč treba veliko večih moči, več rok, več mašin, da se podvrže plodna ravnina. Brž pa, ko se ljudstvo zopet pomanjšuje, mora zapustiti plodnije kraje ter se nazaj v nerodovitni planine in bregove umakniti.

Poglejmo v Ameriko, koder še divjaki živijo. Zemlja je onod gotovo plodniša kakor drugod; ali ravno zavoljo tega je treba človeku sila veliko moči, da naravo podvrže; drugače je njen rob, njez sužnik. Tam si divjak cele dni mora iskati živeža po velikih ravninah ali hostah, dokler mu pogodi uloviti kako zver, ktera mu glad prežene. Divjak pojé naenkrat dobrih 8 funtov surovega mesa, potem pa zopet več dni mora glad in lakoto trpeti. Ako je tudi dobil kako zver, je težko jo prenašati domu, ker je cele dni od doma moral se klatiti po puščavah, da jo je ustrelil ali ubil. — Tako je požrešnost zmerom prijateljica lakote, robstvo je v najplodniših krajih zemlje doma; človek je v najrodovitniših krajih največi sužnik in največi siromak.

Kakor hitro pa človek začne obdelovati nektare kraje zemlje, mu ni treba toliko se truditi za živež. Pridelal si je pšenice, ovsu, rži itd., in le poredkoma ga lakota zadene. Naravo vedno bolj v svojo oblast spravlja, tako da mu je počasi mogoče rodovitnije kraje obdelovati in s časom zapuščati pečnate gore in planine, ter že naseljevati se v dolinah in ravninah. Saj se je že učil odpeljevati vodo iz močvirnatih krajev, ter delati lepe njive in travnike iz krajev, koder je poprej voda stala, koder je nezdravo bilo za človeško bitje zavoljo različnih vodnih soparov itd.

Narava je proti severu bolj revna in menj razvita, človek pa proti jugu. — (Konec prih.)

novah vcepljeni običaji, treba je da zapovedujoči general odpošlje semtertje častnikov, ki imajo dolžnost nadzirati obnašanje, podučevanje in upravljanje v vojski. Ali ta naprava, ktera v evropskih vojskah zagotavlja udanost, red in moč vojske, je v Turčiji samo sredstvo, da bi se svetu imponovalo in da se kacemu generalovenu adjutantu ali drugemu ljubljencu nakloni prilika, da si pridobi nekaj denarja. Častniki, ktere pošiljajo, da bi pregledali garnizone in razpostavljene oddelke, so navadno vojaki pridani generalom. Ker so taka poslanstva izvor denarnim dohodkom, dajejo jih generali samo kot znamenja svoje milosti, ali da pokažejo svojo zadovoljnost za zasluge, ki so si jih generali adjutantje za svoje generale pridobili. Ko pride inspektor v kako garnizono, postane on predmet ovacij in časti, s kterimi se hočejo častniki prikupiti pašinemu odposlancu in poverjeniku.

Inspektor se obrača prav važno in milostivo, obeta vsakemu pravico, milost in višo službo; in ko so ga dobro počastili in mu še nekoliko zlata zložili, vrne se k svojemu šefu, da mu naznani, kako je vojsko pregledal in jo našel v redu, da ni več tacega; kako častniki in vojaki, njegovi robovi, molijo za pašino dolgo življenje itd., vojska pa tako v istini postaja od dne do dne slabaja in slabaja.*

„Tako prepuščena samovolji in čudi je ta vojska kup ljudi, kterim je vsaka omika odtegnena, ki torej tavajo semtertje v vedni nevarnosti, da zadenejo ob prepone, ki jih na potu zadržujejo in jim gibanje ovirajo. Podložniki ne vedo ni za kak zakon, ni za kak predpis, ki bi jim jasno razlagal, kako se imajo obnašati in kako spolnovati svoje dolžnosti. Zato so primorani tako ali tako si prizadevati, da se prikupijo višim, kterih samovolja jim je zakon. Viši pa nikakor ne overani v izvrševanju svoje volje in svojih mnogoterih različnih strasti, kakor tirani in neomejeni gospodarji teptajo po pravicah svojih podložnikov in nimajo drugega cilja, kakor vojsko stiskati in mučiti in z vrstniki se puliti in jih spodjedati. K vsemu temu še dodenite demoralizujoče vzhodne običaje, ki širijo najgrje napake in rodé ponižujoče

Dopisi.

Iz Ljubljane 12. apr. — [Izv. dop.] Naše mesto ima več privatnih učilišč, več normalnih šol, višo realko in tako preobiskovano gimnazijo, da bode čez ne mnogo let treba še ene, ako bode število učencev in prebivalcev tako naraščalo. Kako pa je z učilnimi pripomočki? Kaki so so profesorji, to veste. Važno pa je, kako je z biblioteko? In to vprašanje sme slovensko časopisje s tem polnejo in bolje pravico staviti, ker je ljubljanska licealna biblioteka po pravici deželna, ker je sestavljena po prvih začetkih in večini iz po bibliotek od cesarja Jožefa razpuščenih kloštrov, in kdo bo tajil, da so tudi ti kopicili svoje svetne in knjižne zaklade na podlogi žaljev slovenskega delavca, ki se je moral potiti za-nje. Torej pač lahko vprašamo: kako skrbi knjižnica, ki stoji v čisto slovenski deželi, in v sredini slovenskega naroda, za slovenske knjige. Ni mi treba povdarjati koliko važnost imajo ravno javne biblioteko za kulturo in znanje zgodovine kacega naroda, niti na to kazati, da se je marsiktere stare knjige na stotine pogubilo, otela pa jo je ta ali ona knjižnica. Mi Slovenci v tej stvari slabo skrbimo; jaz ne vem ali je na vsem Slovenskem ktera knjižnica, ki ima namen vsaj vse slovenske knjige v dveh iztisih spraviti. Ljubljanska licealna biblioteka, največa biblioteka na Slovenskem, slovensko literaturo čisto zanemarljivo že več let sem. Dobro je zastopana naša literatura do l. 1840, precej do 60, dalje pa skoro nič. Zastonj tu povprašuješ po tej ali oni slovenski knjigi, ki je v novejšem času izšla. Res da je dotacija majhna vendar vzrok tega mačeskega ravnanja je iskati drugde. V starih časih celo v časih absolutizma je vlada postavljala domačine za bibliotekarje (Čopa Kastelca); ustavni in pravični(?) Šmerling pak nas je osrečil z nekim M u y s o m ki je trd prusovski Nemec. Kakor da bi se med našimi domačimi ljudmi ne mogel bibliotekar dobiti, ki bi vsaj vedel kadaj in kje izide ktera slovenska knjiga in bi mu bilo mari za domovinsko literaturo! Prepričan sem, da bi vsak avtor rad po eden ali dva iztisa svojega dela biblioteki daroval; pa kdo mu je porok, da njegovo delo tujcu neznano, ne pride v makulaturo, ker se sprejetja ne vredno zdi. — Kaka besedica deželnega odbora, ki je vendar naroden, v tej zadevi ne bi škodovala.

Od Negove 12 apr. Fr. J. [Izv. dop.] Čast. g. B. R. je že v rajnem „Slovincu,“ pa tudi v „Slov. Narodu“ opominjal, pigovarjal in tožil, da je skrajni čas one Slovence, ki so proti naravi in postavi v sekovski vladikovini, k labodski pripisati, kamor po pravici spadajo. To se zdaj tem laže izpelje, ker je svetli sekovski vladika pravičen, kakor vsi pravi katoličani, ki vsako potuho in krivico sovražijo. Saj je svetli vladika sam rekel lani v Radgoni, ko je birmal: Prav je, da so se Slovenci od Nemcev ločili, in ni mogel umeti, kako je ta krivica tako dolgo, toliko stoletij trajati mogla, ker mora vsak pastir glas svojih ovčic razumeti, ako hoče čredi vreden in koristen pastir biti. To mi je povedal nazoči č. g. župnik J. K.

Kako pa so župnije: Luče, sv. Duh in Kopla v vladikovini sekovski ostale, naj za resnice in slovenske zgodovine voljo povem:

Rajni svetli vladika sekovski, Ot. M. grof Atems, tudi za mojo malenkost pravi poštenjak in mož beseda, je za 8 dni po tem, ko sem se za 5 mesecev v Arvež vselil, prišel meseca oktobra leta 1858 k nam, da bi se prepričal o ondašnjih Slovencih, ali so res trdi Slovenci in nemškega nič ne umejo. V ta namen smo šli: g. župnik V., prvi g. kaplan C. ali Z., ljubljenec škotov M., in moja ničlost po Holmu (Kulmburg) proti Kopli, od koder ondašnji stanovniki čreslo in drva v Arvež vozijo, katerih dva zares srečamo s tako robo. Oba je svetli vladika ustavil in se z njima pogovarjal ki sta pa jako slabo nemščino lomila. Vendar je vladika rekel: ti ljudje dobro nemščino govorè. G. župnik poštena duša, mu je sicer jih slabo izgovorjene nemške stavke ponavljal, toda brez uspeha, ker je menda že skleneno bilo v njegovem srcu, kar je želel. Zakaj Slovenci vzlasti pa slovenski del vladikovine mu je bil jako k srcu priraščen. Zato se je tudi zjokal, ko je odpustil slovenski del labodski vladikovini.

favoritstvo, potem pa imate prave pojmove o tem, kakovšen je v turški vojski redovnik.“

Meningen tako-le končuje svoje popisovanje: Ko sem kolikor mogoče jasno in na dobro popisal stanje turške vojske, lastnosti in napake vojakov in najnižih častnikov, pustil bi sliko nedovršeno, ko bi ne ponudil bralcem načrta, po katerem si morejo razsoditi, kakovski so viši častniki, iz katerih se sestavlja štab te vojske.

Mustafa beg, podpolkovnik v mojem taboru je najbolji tipus one vrste ljudi, ki so s svojo podkupljivostjo, podložnostjo in nevednostjo pripomogli, da je propadla naša armada v krinski vojski. Ravno tako grd tiran proti svojim podložnikom, kakor priliznjen in hinavsko udan svojim starešinam, podkupljiv in skop, nima ta človek nobenega načela in nobenega častiljubja. V Kurdistanu kakor v Carigradu so ga poznali kot prvega spletkarja (intriganta) in nevarnega človeka, vojaki so ga kleli, narodu se je gnjusil. Kar se tiče vojaškega znanje, ne vé Mustafa beg o nikakovi strategiki. Srčnosti in hrabrosti nima on nobene, vojaki se posmehujejo in rugajo njegovi strahopetnosti.

Tako popisuje Meningen turško vojsko in turške vojvode in iz teh izgledov se da sklepati na pokvarjenost in na prihodnjo propast vse turške države. Kdor bi hotel razen vojaške strani podučiti se o drugih turških zloporabah in razvadah, našel bo jako zanimljivega in podučnega berila v navedeni knjigi, v kateri govori tudi o vzhodnem vprašanju in o razmerah Rusije, Anglije in Francije do tega vprašanja. Zarad prostora naj le še navedemo zadnje Meningove besede o tej zadevi. On pravi: „Iz vsega mojega dela se vidi, da ko bi se hotel vzhod pustiti pod starim gospodarstvom, bilo bi to toliko kakor prav po izdajavsko pregrešiti se proti svetim zakonom narave, proti načelom 19. stoletja, proti duhu krščanstva in proti pravicam človečanstva.“

O polдне pridrdra tudi Lučki tehant, rajni Kassian, že takrat jako priletel. Med obedom reče svetli vladika: Od sv. očeta Pija IX. je povelje, naj se vse tiste župnije k labodski vladikovini pridružijo, v katerih se slovenski pridiguje, bodisi pri rani ali pozni službi Božji; torej tudi Luče, kjer ste dve tretjini slovenskih prebivalcev, Kopla pa je tako vsa slovenska. Tak isto tudi sv. Duh. itd. Tudi je Kopla za tehantijsko nadzornišvo Lučko predaleč in pretežavna pot k nji.

Ali na vse to mu ve pomagati rajni tehant. Kar se daljave tiče, pravi g. Kassian: dam zapreči in se peljam na Koplo; kar pa zadeva slovenskih pridig, se da tudi poravnati. Na to ga vpraša svetli vladika: na kak način? in najemnik, ki že plačuje pravici Božji, mu brž odgovori: „Pa se nemško pridiguje!“ —

Zavoljo pridruženja Kople k Lučki tehantiji pristavi vladika: Škoda, da se to ni pred zgodilo, ko še niso bile tehantije in župnije odločene, ktere imajo k labodski vladikovini priti, sedaj bo to hudo krv delalo. Pa vendar za kakih 8 ali 14 dni potem čitam v cerkvenem redniškem ukazu pripisano Koplo k Lučki tehantiji! — Sv. Duh je že pred spadal k Lučki tehantiji, Kopla pa poprej v Marenberg.

Hotelo me je razgnati, ko to peklensko pravico in dušno skrb na lastna ušesa slišati moram. Ti sveti Bog! si mislim tedaj take vesti ste nesrečni, črni nemškutarji? to je vaša dušni poklic? taka vaša skrb za svoje vam prodajalcem izročene duše? Tu ti! že skoraj z obema nogama v grobu — pa vender tolike pohotnosti, tolike pozabljivosti svojih duhovnih dolžnost? Obe niso dolgo rožice cvetele na skovani toliki krivici vbožim, tlačenim Slovincem. — Tako je propala Kopla, sv. Duh in Luče itd. Iz tega se lahko sklepa na druge Slovence, ki se še sekovski vladikovini pridruženi. Toliko za prihodnjo povestnico ali dogodovščino zatiranega slovenskega ljudstva, pa tudi narodnjakov. —

Iz Trsta 12. aprila. [Izv. dop.] Zakon o volitvah v mestno svetovalstvo tirja, da smejo poslanci biti le oni, ki niso v stalni službi mestnega magistrata. Razprtija med Lahi in Slovenci v Trstu, ki je obujala v preteklem letu po celi Avstriji občno pozornost, mora še posebno Slovincem biti v živem spominu. Od onega časa so Lahi Slovincem še hujski sovražniki kakor so jim bili popred. Članek, ki ga je brž po lanjski rabuki donesel „Primorec,“ naj se okolica loči od mesta, v katerem je na drobno dokazal, koliko okolica brez koristi plačuje v mestno blagajnico, bil je mestnemu starešinstvu trn v peto. Onda se nihče nasprotno stranke predrznil, odbijati Primorčevih dokazov; besede — „qui tacet, consentire videtur“ — bile so torej sol na omenjeni članek. Ta članek je mestne očete hudo žalil in v svoji jezi niso imeli druge tolažbe, nego da so vrednika „Primorca“ službe odstavili. Gospod Piano torej zdaj magistratu ne služi, dasiravno še dobiva letos od njega učiteljsko plačo; po takem spredaj omenjeni zakon njegove volitve ne more ovirati; zato so volilci tretjega okraja sklenili, voliti ga za svojega zastopnika, vedoči, da imajo v njem najboljšega zagovornika. Ker pa je upati bilo, da bode v deželnem zboru laška večina volitev nepostavno spoznala, se je Piano zarad te stvari pred volitvo oglašil pri gubernialnem svetovalcu g. Jetmaru, kateri mu je povedal, da se njegova volitev ne more ovreči; s tem naj torej svoje volilce pomiri. Opiraje se na besedo g. Jetmara, volil je tretji okraj g. Pianota, vladno namestništvo pak je po predlogu laške večine volitev zavrgla. Tukaj zopet jasno vidimo, koliko se sme vladnim možem verjeti; pri tacem ravnanju vladnih organov se ni čuditi, da tukaj laškim rogoviležem pogum od dne do dne bolj narašča in da „il comitato italiano triestino“ brez straha razglase razpošilja, v katerih javno tirja, da ima laška vlada Avstrije gospodarstvo na Primorskem zatreti, in in se mora ta kronovina pridružiti vkupni domovini — Italiji. — Če že vlada nas Slovence čisto prezira, smo radovedni, kaki kruh bode dobila iz te moke; — le tako naprej! — Priprave za novo volitev bodo trajale blizo tri mesece, do onega časa bode torej imela okolica pri sejah samo pet zastopnikov. —

Narodno gibanje v okolici je vedno živejše. Po različnih čitalnicah se vrstijo vsako nedeljo besede z glediščnimi igrami. Mladost iz mesta in okolice pokazuje svojo ljubezen do domovine v ličnih deklamacijah in tehtnih govorih, — to nam je edina tolažba poleg nesnosnega laškega nasilja, ter porok, da slovenstvo na laški meji nikoli propadlo ne bo!

Politični razgled.

Državna zbornica poslancev je skoraj pred praznimi klopmi začela posvetovanje o reformi zemljišnega davka in je zdaj generalna debata že tudi končana. Vlada je izročila dva predloga, enega o vojaških sodnih, drugoga o zakonih takih ljudi, ki nimajo nobene pripoznane vere. Kakor pripoveduje „Reichsr. Corr.“ se bo drž. zbor vsakako končal prvi teden meseca maja; septembra pa se snidejo deželni zbori in da ne pridemo iz parlamentovanja — sredi novembra zopet enkrat državni zbor.

Število kandidatov za ministersko predsedništvo se je zopet za eno glavo pomnožilo. Imenujejo fml. Möring, ki se je ravno iz Florence vrnil, in se ima neki najprvo poklicati v gosposko zbornico.

Iz Zagreba beremo brzogovorno vest: Potrjenje postave o organizaciji deželne vlade deželnemu zboru ni zadostilo, ker se je na visokem mestu postava nekoliko predugačila. V prihodnji seji se bo o tem govorilo.

O izjemnem stanju v Pragi se še ni nič določilo in so samo časnikarske goske, kar se o tej stvari kot dognano oklicuje.

Česki listi neprenehoma prinašajo novih pravn, potem pa razsodeb više in najviše sodnje v tiskovnih zadevah. Svoboda na Českem ne more najti prostora.

V zadevah gališke resolucije je brati, da se Poljaki ne bodo več udeleževali odborovega posvetovanja, ampak resolucijo samo še zagovarjali v

zbornici sami, ko bi se pa ta zavrгла, zapustili državni zbor — tako vsaj pripoveduje „N. f. Pr.“

V Cetinji je bil te dni krst črnogorske princesije Marije Nikolajevne, pri kateri je bil nazoč poslanec ruskega cara Aleksandra, knez Dolgoruki. Po dokončanem krstu je knez Nikolaj povabil ruskega odposlanca k potovanju po notranjem Črnogorskem, spremljal ju je srbski senator Kristić; Črnogorci so knjeza Dolgorukega povsodi navdušeno sprejemali; deputacije iz Albanije in Ercegovine, turske in krščanske, so prihajale k rusko-cesarskemu reprezentantu, da so ga pozdravljale v ljudskem imenu.

Pripoveduje se, da pride po letu Viktor Emanuel na Dunaj in v Prago, in da potuje cesar Franc Jožef v Florenco.

Florentinski dopisnik v „Journ. de Deb.“ piše iz povoda Möringove nazočnosti v Florenci: Gotovo je, da so razmere med Italijo in Avstrijo dandenes najsrčneje in jako prijateljske. Kaj ima to pomeniti, pokazala bo prihodnost. Gotovo je zadnje fraza, ki ne more biti bolji kup, kakor je.

V Napolju so zopet nekoliko ljudi, med njim neko grofico Cicala v zapor deli, ker so se pismeno upirali proti sedanji vladi.

Iz Rima naznanja 11. t. m. telegraf: Denes zjutraj ob 4 uri so s 4 topovi naznanili, da se je pričel slavnosti dan zlate maše papeževe. Maša, ki jo je bral sv. oče sam v Petrovi cerkvi, bila je veličastno sijajna. 150 ljudi se je obhajalo. Ljudstva je neizmerno veliko dohajalo. Popoldne so se sprejemale vse katoliške deputacije, med temi mnogo avstrijskih. Ko je bilo predstavljanje pri kraji, ko so se bila oddala darila in so bili dopuščeni poljubili papežu nogo, je sv. oče v italijanskem jeziku glasno in živahno zbrano nagovoril in rekel, da bo katoliška cerkev vedno zmagonosna, Rim pa mora ostati središče resnice. Kasneje je blagoslovil na Petrovem prostoru zbrano neštivilno množico. Med dnevom se je okicala amnestija, tudi za politične zločince. Zvečer je bilo mesto krasno razsvetljeno. Papežu se je pri tej priliki poslalo jako mnogo daril, edini časnik „Univers“ je nabral 1.116.000 frankov.

Razne stvari.

* (Mariborske veselosti.) Po noči od torca na sredo so tatovi s ponarejenim ključem odprli duri mariborske stolne cerkve in si osvojili dve monstranci in velik, težak srebrni križ z velikega altolja. Ključ se je neki drugi dan našel blizu cerkve. Pravi se nam, da je samo velika monstranca bila vredna okolo 2000 gl. Tatvinski predrznosti se je tem bolj čuditi, ker je ravno to noč blizu cerkve bil do ranega jutra hrup in vriš, kakor že dolgo ne, in je bilo tudi v bližnji kazini, kjer so imeli koncert in ples, mnogo ljudi notri do četrte ure zjutraj po konci. Dozđaj ni nič znano niti o tateh, niti o ukradenih dragocenostih. — Ravno to noč je tukajšnji baron R., ko je pozno prihajal domu, videl plaziti se človeško osebo proti njegovemu domovanju. Ker neznan oseba ni odgovorila, ko je baron na-njo zaklical, mislil si je, da je tat ali ropar, in je na-njo strelil z revolverjem, ktereга je imel kakor po navadi pri sebi, in jo tudi zadel — ali jo je zadel do smrti, ali jo samo nevarno rani, nam naši pripovedovalci niso vedeli povedati. — Nesrečnež je bil pa baronov domači vrtnar.

* (Šolsko svetovalstvo na Kranjskem.) Z ozirom na nekatere po časnikih priobčene novice v tej zadevi je razglasila „Laib. Ztg.“ sledeče uradno razjasnilo: „Kako naj se sestavi in vredi deželno šolsko svetovalstvo, prepuščeno je po postavi 25. maja pr. l. deželni postavodaji. Ker se pa za Kranjsko še ni dognala deželna postava o šolskem nadzorništvu, in ker postavina osnova zadnjega deželnega zbora ni dobila najvišega potrjenja; da bi pa dejansko veljavo zadobila postavna pravica državna v naj viši stopinji voditi in nadzirati ljudske šole po deželi; pooblastil je g. minister prosvete in uka kranjskega deželnega predsednika, naj skliče nekatere udeležene zbora, duhovnikov v deželi živečih konfesij in strokovnjake učitelje, ki se imajo posvetovalno udeleževati najvažnejih zadev ljudske šole. G. deželni predsednik je vsled tega pooblastila poslal primerna povabila knjezoškofjskemu konsistoriju in deželnemu odboru in se je zagotovil tudi sveta izkušnih strokovnjakov, drugih v šolstvu izvedenih mož in pa župnika evangeljske srenje. Knjezoškofjski konsistorij je na povabilo brez ovinkov odposlal dva zastopnika izmed svoje srede, deželni odbor pak je mislil, da z ozirom na zadnje sklepe deželnega zbora povabilu ne sme ustreci. Bilo je že tudi posvetovanje povabljenih o prihodnjem krajnem šolskem nadzorništvu; pri posvetovanju je bilo 9 članov nazočih. Imenovanja za deželno šolsko svetovalstvo so pa razen članov deželnega odbora pridržana Nj. Veličastvu cesarju. Kakor pa slišimo se bodo pač v kratkem imenovali začasni okrajni šolski nadzorniki, ki bodo imeli v didaktično-pedagogičnih šolskih zadevah podpirati okrajne oblastnije.“ Tako uradna „Laib. Ztg.“ O prvem posvetovanju pri deželnem predsedniku pa beremo v „L. Tgbl.“: „10 aprila je bilo vsled ministerske naredbe 10. febr. t. l. prvo posvetovanje, kako naj se upelje šolsko nadzorništvo na Kranjskem, dokler se ne dogotovi deželna postava o tem predmetu. Vsled posebnega povabila so se tega posvetovanja udeleževali šolski svetovalec dr. Jarc, stolni dekan dr. Pogačar, korar Savaschnigg, normalni ravnatelj Legat, gimnazijski vodja Smolej, županov namestnik Dežman in učitelja Eppih ter Andr. Praprotnik. Kot časnikarskega poročevalca je g. deželni predsednik povabil vrednika „Laibacher Zeitung“, Avgusta Dimitz-a. Obravnavalo se je posebno o tem, kako naj se sestavi krajno šolsko svetovalstvo in o tem, kako naj se to svetovalstvo začasno ustanovi po načelih vladnega predloga podanega zadnjemu deželnemu zboru z ozirom na spremembe, ki odgovarjajo posebnim deželnim potrebam in kakor jih je nasvetoval kranjski deželni zbor. Obzir se ne bo jemal na one spremembe nasvetovane po dež. zboru, vsled katerih bi imelo duhovništvo prevago v krajnem šolskem svetovalstvu. V tem obziru naj se ravna po vladnem predlogu. Srenjčane bi okrajno glavarstvo le tedaj v

krajno šolsko svetovalstvo imenovalo, ko bi srenje svojo pripomoč odpovedale. Krajno šolsko nadzorovanje v Ljubljani naj bi se pustilo mestnemu svetovalstvu.“ —

* (K „jugoslovanski“ politiki sedanje vlade.) Nekoliko isterskih študentov na vseučilišči v Padovi, ki so si izmislili mogočen pridevek „isterski izseljenci“ (emigranti) je poslalo pismo Garibaldiju v katerem mu poroča osodo svoje uboge, pod tujčevim jarmom zdihujoče očetnjave. Garibaldi je po časnikih razglasil odgovor v katerem „isterskim izseljencem“ obeta zvoje življenje in svoj meč, da odprosti Istro tujega jarma in sploh da spodi vse tujce iz italjanskih tal. — Jasno pač govore naši Italijani v Avstriji in v Italiji, pa kakor je videti jih vlada ne „sliši in ne vidi, ko da bi bila mrtva stvar.“

* (G. Ivan Toman), brat državnega poslanca, rudnik in posestnik v Kamnji Gorici, je nedavno po kratki bolezni na mrtudu umrl. Pogreb je bil sijajen in je mnogo častiteljev rankega iz Ljubljane, Kranja, Radolice in bližnje okolice obče spoštovanega moža na njegovi zadnji poti.

* (Volitev deželnega poslanca v Trebnjem) je odločena na 24. dan maja meseca. Do zdaj še ni znan nobeden kandidat.

* (Državni pravdnik) pri c. k. okrožni sodnji v Gorici je imenovan g. Fr. Poljak.

* (Železnica med Mariborom in Ptujem.) Dva Angleža sta si izprosila pri kupčijem ministertvu dovoljenje, da smeta začetni tehnična prva dela za železnico, ki bi imela neposredno vezati Maribor s Ptujem.

* (Slavna konferencija suplentov, učiteljev, profesorjev in vodje c. kr. gimnazije v Celji) že nekoliko časa išče in stiče po našem celjskem dopisniku. Ali bo onemu, kdor bi „nesrečneža“ izdal, obljubila premijo ali talijo, o tem še ni sklepalo, pač pa se je nam poročilo, da bi se utegnili didaktično-pedagogični namen gimnazijskih konferencij popolnoma pogubiti, če se bo slavna konferencija nad potrebo in prepogosto k sodbi vsedala o naših dopisnikih. Ker hočemo itak v kratkem kaj več pregovoriti o nekterih preiskovalno-sodniških „poskušnjah“ tega zbora, radi bi mu denes prepostržno vročo kri samo s tem potolazili, da so naši dopisniki iz Celja že davno odrasli onemu okrožju, po katerem sme segati gimnazijska disciplinarna ali kaka druga izmišljena moč enake bire. Ob enem vsem, ki se brez poklica za naš list prevsopihujejo, naznanjamo, da vedno oddajamo svoje „Pflichtexemplare“, ki se prav pridno beró, da torej vsi lahko spé, ki bi radi tiskovnega Peruna poklicali nad naše celjske dopisnike. Onega celjskega gospoda pak, ki je imenoval naš list „mladega hudiča“ itd., opominjamo na stari izrek: „nitimur in vetitum“ in mu torej v imenu naše administratacije izrekamo lepo, če tudi nezasluzeno zahvalo! — Sploh pa naj pri kopitu ostane kopitar: naj gimnazija kultivira Močnika in Wursta, Katilino in Jugurto itd., mi bomo skrbeli za uvodne članke, dopise in „prijazne opomine“, g. državni pravdnik pa in komur sicer še mar ter dolžnost za tiskovno policijo. Z Bogom!

Listnica vredništva:

G. Mir. V-r v Zg.: Menda smo storili po Vašem namenu, ko smo oklic naravnost stavcu izročili, a ga ne poslali v oddaljeno Slov. Bistrico, da bi ga od tam zopet nazaj za tisk sprejeli. Sicer pa nas spravi vedno v neljubo zadrego, ako je pismo na pisano na vredništvo, namenjeno pa oddaljenim gospodom, zlasti ker slednje še le izvem, ko smo pismo že „bona fide“ razpečatili. Kakor vidite na zadnji strani vsacega lista, ima „Slov. Nar.“ pač več lastnikov, pa samo eno vredništvo, ki je v Mariboru hiš. št. 184 na stolnem trgu. Opombe kakor tudi poslanja namenjena vredništvu naj se torej izvolijo sploh brez ovinkov po tem adresovati. Sicer bi se lahko stvar brez naše krivde zakasnila ali prišla popolnoma prepozno, kar bi nam bilo vsakokrat žal.

G. A. F. v Ljubljani: Na pošti Vas čaka pismo pod Vašim imenom „poste rest.“

Razjasnilo in priporočilo!

Da upokojim svoje podpornike, izrekam, da v mojih kakor znano prav velikih izložbinah omarah ni najti niti pakfona niti družega goljufigvega blaga, kar so si predrznile pripovedovati nekatere osebnosti, ki bi rade pametne bile.

Da tako žalostno krušno nevošljivost krepko zavrnem, plačam 100 cekinov ali pa primeren znesek v bankni valuti po vsakokratnem dnevnem kursu vsacemu, kdor mi v obéh mojih izlogah najde le eno če tudi še tako majhno stvar, ki bi ne spadala pod rubriko: juveli, srebrnina ali zlatina.

Ob enem priporočam svojo zalogo blaga, ko bi ena ali druga stvar ne bila popolnoma po ušči, kar se v vsaki večji kupčiji sem ter tje lahko primeri, mi je vsled mojih zvez s prvimi fabrikami prav lahko mogoče, v malo dneh ustreci posameznim željam.

Da se vsi v moje delo spadajoči popravki le pri meni najboljše izdelujejo, je itak že tako znano, da se mi odveč zdi še kaj več o tem govoriti.

Avgust Thiel,

juvelir, zlatar in srebrnar v Marboru, gosposke ulice, Payerjeva hiša.